Tập 6 — Dòng Sākya Tiêu Vong

Một Cuộc Đời, Một Vầng Nhật Nguyệt (Minh Đức Triều Tâm Ảnh)

Sau khi đã chuẩn bị xong lương thực, tượng tráng, binh hùng, voi ngựa sung sức, khỏe khoắn nhất, đức vua Viḍūḍabha thân chinh dẫn đại quân rầm rộ nhắm hướng kinh thành Kapilavatthu trực chỉ. Voi ngựa đi rung rinh nhơ địa chấn. Quân lính đi phăng phăng như gió bão. Bao nhiêu năm với mối hận trong lòng, và lời thề "lấy máu của dòng tộc Sākya để rửa chân" như mải còn văng vẳng bên tai của mình, đức vua Viḍūḍabha thúc hối đại quân tiến nhanh cho bọn địch không kịp trở tay. Ông lẩm bẩm: "Phải đánh mạnh như chẻ tre. Phải đột ngột tập kích như trên trời rơi xuống!" Đức Phật cứ nấn ná mãi tại thị trấn Medataḷumpa, thuộc quốc độ Sākya mà chưa chịu rời chân đi, nhiều vị tỳ-khưu không hiểu lý do tại sao. Riêng chỉ tôn giả có thắng trí thì tường tận nguồn cơn sự việc hơn. Chuyện đức vua Pāsenadi và cái chết bi thương của ông, đức Phật biết; và ngài lại khá an tâm trong cuộc hội thoại cuối cùng của đức vua về cái gọi là "pháp truyền thống" đã ăn sâu vào tâm trí ông. Mấy hôm sau, trời đang nắng nóng, đại quân của Viḍūḍabha đã đến biên giới hai nước, ông chậm rãi xuống voi nghỉ ngơi giây lát dưới một cội đa to, tàn nhánh rậm rạp,

xanh um mát mẻ. Một vị tượng từ xa bước lại, tâu báo với Viḍūḍabha là có đức Phật ngồi bên kia biên giới, dưới một cội cây cành lá thưa thớt. Viḍūḍabha vốn rất tôn kính đức Phật, nhất là sau khi nghe vài lời của ngài, đức vua Pāsenadi đã vội cho phục chức ngôi vị của hoàng hậu và của thái tử. Vội vã bước sang biên giới thuộc địa phận Kapilavatthu, đức vua Viḍūḍabha thành kính đảnh lễ đức Phật rồi thưa rằng: - Trời nắng to như thế này, sao đức Thế Tôn không qua bên kia biên giới, ngồi dưới bóng cây râm mát, mà lại ngồi ở chỗ trơ trọi, trống không trên đầu như thế này? Đức Phật trang nghiêm đáp: - Bóng râm của cây lá, không mát mẻ đâu, tâu đại vương! - Trẫm không hiểu! - Phải! Đại vương phải suy nghĩ mới hiểu được! "Bóng râm của thân tộc" mới thật sự là mát mẻ, tâu đại vương! Nghe câu "bóng râm của thân tộc", đức vua hiểu ngay: "Đức Thế Tôn là dòng dõi Sākya, ngay chúa của dòng dõi Sākya anh hùng, ông ngoại ta, cũng phải ôm hôn chân bụi của ngài!" Nghĩ thế xong, Viḍūḍabha thẩn thờ giây lát rồi tức khắc ra lệnh lui quân. Quả vậy, ông là ai mà lại dám tiến quân sang Kapilavatthu khi đức Thế Tôn đã ngồi ở đấy trong "bóng râm của thân tộc, bảo vệ dòng dõi Sākya"? Về triều chỉ hơn tháng là đức vua lại hậm hực không yên. Do sợ đức Phật nên ông cho quân thám báo dò la để biết ngài đang ở đâu. Hôm nọ, khi hay tin đức Phật đã trở về Kỳ Viên tịnh xá rồi, mừng quá, Viḍūḍabha lại dẫn đại quân đi. Đến biên giới, quân tiền trạm báo là đức Phật vẫn ngồi ở cội cây cũ, thế là Viḍūḍabha lại lủi thủi dẫn quân về. Rồi mấy tháng sau, lần thứ ba, cũng vậy.

Kiên nhẫn đến lần thứ tư thì không còn thấy đức Phật dưới cội cây trơ trọi ngán đường họ nữa, Viḍūḍabha vui mừng, tiến quân như vũ bão. Sở dĩ đức Phật không ngăn cản, bảo vệ cho Sākya nữa, là vì ngài biết, cộng nghiệp của dòng tộc Sākya sắp tận

tuyệt rồi. Mọi hỗ trợ của thiện nghiệp, duy trì đời sống của họ bây giờ đã đến hồi yếu ớt, không còn phát huy năng lực, dẫu là chút ít. Họ gây nhân, bây giờ cái quả đã chín muồi. Thuở xoɹa, một kiếp nọ, cả dòng tộc Sākya sinh sống tại một ngôi làng chài, do tham lam thu nhập, họ đã đồng tâm hiệp sức cả già trẻ nam nữ cùng bỏ thuốc độc cả một dòng sông, thế là cá mẹ, cá con, cá to, cá nhỏ chết nổi lềnh bềnh trắng hếu cả mặt nơớc. Do ác nghiệp ấy nên mối hận thù của Viḍūḍabha chỉ nhợ là sứ giả của quả báo đến đòi lại sinh mệnh mà thôi! Đức vua Viḍūḍabha không gặp một lực cản nào, từ biên giới cũng nhợ đến gần kinh thành. Hoàng tộc Sākya đã biết tin từ lâu, và họ cũng đang cố ý chờ đợi sự diệt vong này! Chuyện cô thị nữ Kapilā lấy sữa rửa chỗ ngồi của Viḍūḍabha là một sự sỉ nhục thái tử quá đáng, cô đã bị đức vua Mahānāma cho cạo đầu và bắt sống đời nô lệ. Tuy nhiên, đức vua Sākya còn suy nghĩ sâu xa hơn. Tại sao những năm tháng trở lại đây, đức Thê Tôn không giảng cho hội chúng con em hoàng gia những pháp cao hơn, lui tới chỉ là những pháp sơ cơ nhân thiên mà thôi? Và tại sao, đức Thế Tôn giảng nói cặn kẽ cả bề rộng, bề sâu về ngũ giới, mà tôn giả Ānanda cũng vậy? Phải chăng, đức Thế Tôn biết cái gì đó sắp xảy ra, và ngũ giới chính là chiếc phao sinh mệnh và phớớc báu mai hậu cho họ? Và nhờ vậy mà dòng họ Sākya ai cũng giữ giới rất tốt; tớớng sĩ, quân lính, thị vệ đều thế cả. Đại quân của Viḍūḍabha quả thật là hùng hậu, họ bao vây kinh thành mấy lớp, một con chuột cũng không thoát ra ngoài đợợc.

Minh Đức Triều Tâm Ảnh 339

Do quyết tâm tận diệt Sākya để lấy máu rửa chân mình nên Viḍūḍabha cho bắn mấy trăm tên thợ vào thành: “Không cho bỏ chạy, không cho đầu hàng; giỏi thì cứ chiến đấu đến hơi thở cuối cùng, mũi tên cuối cùng. Ta sẽ tru diệt Sākya để trả mối hận xoɹa!” Viḍūḍabha chờ đợi. Buổi chiều, mấy chục mũi tên thợ hồi âm: “Bà ngoại cháu mất rồi, còn ông ngoại đây, ngoại thợơng cháu vô cùng, cháu muốn giết cả ngoại nữa ợ?” Viḍūḍabha cho tên thợ hồi đáp: “Ngoại thì đợợc tha! Nhợng tất thảy Sākya thì diệt hết!” Đợi thêm một ngày nữa không thấy tin tức gì, Viḍūḍabha phất cờ lệnh tấn công. Thế là voi, ngựa đạp rào, đạp chông gai, bắt thang qua hầm chông, quân lính dậy đất vang trời hô xung phong, tiến đến gần thành. Tuy nhiên, một trận mợa tên kinh hoàng phủ chụp xuống, đội quân tiên phong chững lại. Quyết không lùi bớớc, Viḍūḍabha cho tiến quân đợt hai, đợt ba, nhợng đều bị bật ngợợc ra phía sau vì hằng ngàn mũi thần tiễn bắn chính xác mục tiêu nơi thân ngợời, nơi voi, nơi ngựa không hề sai trật. Viḍūḍabha thật không ngờ sự chống trả mãnh liệt của Sākya, và cái tài thần tiễn bách phát bách trúng của họ. Bây giờ ông mới nhớ đến cái dòng dõi vốn nức tiếng anh hùng từ thời lập quốc, đúng là danh bất hợ truyền! Thấy sự “tổn thất” quá lớn, Viḍūḍabha sợ hãi ra lệnh tạm lui quân. Một viên tớớng từ mé gần thành chạy ra, thợa: - Tại sao đại vợơng lại cho lui quân? - Vì ta tổn thất quá lớn! - Không phải vậy! Tớớng lãnh, voi ngựa, binh lính không ai bị thợơng cả. - Tại sao? - Vì tất cả tên đều không có tẩm độc, lại đợợc lấy đi mũi sắc nhọn, ai cũng chỉ bị đau chút ít, sợng tấy đỏ lên mà thôi.

340 Một Cuộc Đời Một Vầng Nhật Nguyệt

Do giữ ngũ giới tốt, thà mình bị giết chứ không thể giết ngợời, đấy là cái lệnh nhân đức của đức vua Mahānāma. Tuy nhiên, cái tâm nhân đức ấy không làm cho Viḍūḍabha rung động, mà ngợợc lại, ông càng cho quân tiến lên, vì biết tiến lên cũng không chết. Thế rồi, cổng thành bị phá, quân của Viḍūḍabha tràn vào nhợ nợớc vỡ bờ, không còn đội quân nào, mũi tên nào ngăn chặn boợớc tiến của họ nữa. Không phải ai trong thành này cũng là Sākya sát-đế-lợ nên Viḍūḍabha ra lệnh chỉ tìm giết tộc Sākya mà thôi. Thế là một cuộc tàn sát kinh hoàng xảy ra trong lịch sử châu Diêm-phù-đề. Không kể già trẻ lớn bé, hễ xác định qua khí giới, qua trang phục, qua diện mạo, sắc tợớng quý tộc là họ giết, chỉ chừa lại các giai cấp khác. Có một số ngợời thuộc dòng dõi Sākya không cam tâm chịu chết một cách oan uổng nên họ đã dùng mợu, ngợời thì cầm một cọng cỏ, ngợời thì cầm một cành lau. Biết kinh đô này ai ai cũng có ngũ giới nên không giết ngợời nhợ vừa rồi, quân của Viḍūḍabha khi gặp một ngợời nghi ngờ là họ hỏi, do họ biết chiến sĩ Sākya không nói dối: - Ngợơi có phải là Sākya không? Nếu là ngợời nắm cọng cỏ thì họ đợa cọng cỏ lên, trả lời: - Không phải sākya, tôi là cọng cỏ! Nếu là ngợời cầm cành lau, khi đợợc hỏi, họ trả lời: - Không phải sākya, tôi là cành lau! Câu thứ nhất, nguyên văn pāḷi là “Na sāko, tiṇṇanti”; câu thứ hai là “Na sāko, naḷoti”. Do âm “sāko” na ná nhợ “sākya” nên quân lính Viḍūḍabha dù sao cũng là ngợời nợớc khác, phát âm hơi khác, cứ tợởng là kẻ kia phủ nhận mình là Sākya nên họ không giết. Thế là có hai nhóm ngợời bảo toàn đợợc mạng sống. Nhóm thứ nhất, nhóm cọng cỏ, sau này đợợc gọi là Cỏ thích-ca (Tiṇasākiya); nhóm thứ hai, sau này Minh Đức Triều Tâm Ảnh 341

đợợc gọi là Lau thích-ca (Naḷasākiya).(1) Ngoài hai nhóm ngợời này đợợc sống, còn nhóm thứ ba cũng không bị giết đấy là đức vua Mahānāma, con cháu của gia đình và thuộc hạ tùy tùng.(2) Trận tru diệt ấy, máu đổ khắp nơi, Viḍūḍabha đắc thắng, hể hả dẫm chân lên từng vũng máu – coi nhợ là đã lấy máu Sākya để rửa chân mình; sau đó, đem theo cả đại gia đình, tùy tùng của đức vua Mahānāma rồi rút quân về. Đại quân dừng chân nghỉ ngơi nơi một vùng sông nợớc. Viḍūḍabha quát bảo thị nữ và tùy tùng chuẩn bị một buổi tiệc để ông đãi đằng ông ngoại. Đức vua Mahānāma tự nghĩ: “Cháu ta vì hận thù mà trở thành kẻ đại ác, nói với nó về đạo lý, về lẽ phải thì chỉ nhợ nợớc đổ đầu vịt! Ta không cùng chết với những chiến sĩ giữ giới „thà bị ngợời giết chứ không thể giết ngợời“ là ta đã có lỗi với họ. Bữa tiệc mà cháu ta đãi, chỉ nhợ một món „vinh quang thừa“, có lẫn lộn máu của dòng dõi Sākya, nuốt nó thì có khác gì nuốt cục sắt nóng ở địa ngục?” Nhợ đã có lời giải, ông ôn tồn nói với Viḍūḍabha: - Hãy để cho ta tắm một chút, ngợời lấm láp khó chịu quá! Thế rồi, ông ra xa ngoài triền sông, lấy tảng đá cột vào búi tóc rồi từ từ đi xuống nợớc cho đến ngập đầu: Đức vua

(1) Chỗ này viết phòng theo Chú giải kinh Pháp cú (q.2, trang 128) của Trợởng lão Pháp Minh – có thay đổi từ “no” ra “na” và thêm dấu phẩy. Thay vì “No sāko tiṇṇanti” – thành “Na sāko, tiṇṇanti”, và “No sāko naḷoti” thành “Na sāko, naḷoti”. Ngợời biên soạn rất dè dặt khi sửa nhợ vậy, chợa có thì giờ kiểm chứng. Xin thông cảm. (2) Theo Sử Phật giáo Ấn Độ, dòng Sākya không tuyệt hẳn. Những ngợời Sākya sống sót, sau quy tụ tại vùng đất có nhiều chim công, nên họ lấy tên là Khổng Tợớc (Moriya). Do dòng máu anh hùng, bất khuất, tộc Moriya lại đông đúc, phú cợờng, hùng mạnh; tiên tổ của họ

đánh chiếm nhiều lãnh thổ. Đại đế Asoka chính là hậu duệ của Moriya, cũng chính là cháu con nhiều đời của Sākya vậy.

342 Một Cuộc Đời Một Vầng Nhật Nguyệt

đã tự xử mình cho tâm hồn đợợc yên ổn – vì ông không thể sống chung với kẻ ác!(1) Đợi hoài cả canh giờ không thấy đức vua Mahānām trở lại, Viḍūḍabha nghi là ông ngoại đã tìm cách tẩu thoát rồi, tuy nhiên, ông cũng không bận tâm lắm, ăn vội qua quýt rồi ra lệnh lên đợờng. Tối hôm sau, đại quân lại hạ trại bên bờ sông Aciravatī, chia làm hai đội, một đội nghỉ giữa bờ cát, một đội ở trên sợờn núi để khi có biến, ứng cứu lẫn nhau. Những ngợời không bị quả báo ác nghiệp, do kiến, do côn trùng, hoặc do khó ngủ, xui khiến họ bỏ bãi cát lên ngủ trên cao. Những ngợời bị quả báo ác nghiệp, cũng do kiến, côn trùng hoặc khó ngủ, xui khiến họ bỏ sợờn núi, xuống ngủ giữa bãi cát. Thế rồi, chừng nửa đêm, mây đen mù mịt, mợa tuôn nhợ thác đổ, cộng với dòng nợớc cuồn cuộn từ thợợng nguồn đổ về. Cả đội quân trong đó có Viḍūḍabha chợa kịp hiểu chuyện gì, chợa kịp bỏ chạy – thì dòng lũ nhợ những con thuồng luồng hung hãn, cuốn phăng tất cả lều trại, ngợời vật, khí giới, vật dụng băng băng về hạ lợu. Chỉ còn những ngợời ở bờ cao, sợờn núi thì đợợc sống sót. Sau này, khi kể lại tích truyện này, chợ vị kết tập sợ đã ghi lại bài kệ của đức Thế Tôn: “- Ai còn thu nhặt hoa hợơng Đắm si, tham nhiễm bên đợờng, biết hay? Tử Thần mang kẻ ấy ngay Nhợ cơn lũ cuốn ngủ say cả làng!”(2) Rồi giảng rộng rằng: Cũng tợơng tự nhợ vậy, tử thần chính là những dòng nợớc lũ, nó cuốn phăng tất cả chúng (1) Theo Pháp cú chú giải (nt), sau khi đức vua trầm mình dợới nợớc, Long vợơng quán thấy nguyên nhân nên cho rợớc về thủy cung, và ông đã lợu trú ở đây mợời hai năm. (2) Pháp cú 47: “Pupphāni heva pacinantaṃ,byāsattamanasaṃ naraṃ, suttaṃ gāmaṃ mahogho‟va, maccu ādāya gacchati”.

Minh Đức Triều Tâm Ảnh 343

sanh dầu là phạm thiên, chợ thiên, ma quân, vua chúa, ngợời vật... không sót một ai. Tử thần cũng đang cất tiếng gọi báo động cho những ai đang say ngủ, đang với tham vọng quyền lực, công danh, địa vị, tài sản, đang khát khao say đắm ngũ trần, mê luyến hoa hợơng, phải mau mau tỉnh thức, nếu không, nó sẽ cuốn phăng kẻ ấy đi, nhấn chìm họ xuống biển tứ ác đạo, ngàn đời tối tăm, thống khổ không lối thoát.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.